СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 185. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 9. серпня, 1929. VOL. XXXVII. No. 185. Jersey City, N. J., Friday, August 9, 1929. THREE CENTS.

„ГРАФ ЦЕПЕЛІН" ВИЇХАВ У ПОДОРОЖ ДОВКОЛА СВІТА

ВЕЛИКІ ТОВПИ ВИПРАВЛЯЮТЬ ЙОГО В ОПІВНОЧИ.

ЛЕЙКГЕРСТ, Ню Джерзі, 8. серпня. — Великий німецький кермовий корабель, що в неділю приїхав до Злучених Держав з Німеччини, вилетів в ночі з середи на четвер о годині 12.40 у першу подорож довкола світа бальоном.

Подорож ся винесе коло 21,700 миль. Полетить він уперед через Атлянтійський океан, але вже иншою дорогою, а не тою, якою прибув сюди. Буде він саме летіти понад Галіфекс, відтак менше-більше просто на схід на полудневу Ірляндію, Англію, понад Бельгію або Голяндію до Фрідріхсгафена, а звідтіля дальше на схід.

„Граф" має на собі 22 пасажирів. На перестанках в Европі має він узяти ще нових пасажирів. Як попередних разів, так і тепер найшовся доброволець, що хотів переїхати океан „зайцем", але його на час відкрили.

Бальон забрав зі собою 21,000 листів.

При вилеті корабля була величезна маса народа. Прощали його офіціяльно представники уряду стейтового й федерального. Президент Гувер прислав командантови телеграму з побажанням щасливої подорожі.

СТВОРИЛИ ВОЗДУШНЕ ПОЛУЧЕННЄ МІЖ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ Й АРГЕНТИНОЮ.

З НЮ ЙОРКУ ДО БУЕНОС АЙРЕС БУДУТЬ ЛЕТІТИ 7 ДНІВ.

НЮ ЙОРК, 8. серпня. — Тут зорганізовано нове воздушне підприємство. Називається воно Ню Йорк, Райо енд Буенос Айрес Ейр Лайнз, а ціллю його завести постійне скоре полученнє воздухом між Злученими Державами і південно-американською републикою Аргентиною. Віддаль між Ню Йорком і Буенос Айресом, столицею Аргентини, котра виносить 8,000 миль і на пробуттє котрої кораблі потребують близько три тижні часу, малиби літаки відбувати за 7 днів. Летіти малиби вони тільки при деннім світлі й возити малиби пасажирів і почту.

ЧИ КАНАДА ЦЕ САЛУН ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ?

КАНАДІЙЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ СВОЇХ ПОЧТОВИХ КАРТОК.

ВИНДСОР, Онтеріо, Канада, 8. серпня. — Визначні Канадійці постановили внести протест до канадійського уряду та просити його постаратися викинути з обігу картки, розголошуючі, що Канада продає горівку й инші алькоголічні напитки. Кілька таких карток подає навіть виразно напис, що Канада се „баррум" Злучених Держав та запрошує Американців у гостину зображенням отвореного державного салуна, перед котрим стоїть довжезна лінія покупців, та зображенням нутра салуну з великою масою людей, пючих свобідно ріжні трунки.

ЧОМУ РИБИ В ОЗЕРАХ СТАЄ МЕНШЕ?

ДВІ ДЕРЖАВИ ЛУЧАТЬСЯ ДЛЯ СТУДІЮВАННЯ ПРИЧИН.

БОФАЛО, Ню Йорк, 8. серпня. — Сюди приїхала комісія вчених природників і рибарів на студіюванне рибарства в озері Ірі й инших Великих Озерах. Комісія складається з американських і канадійських учених, а склали її уряди на те, щоби вони ствердили причини, чому від кількох літ риба у Великих Озерах так скоро зменшається.

Комісія відвідає 60 місць для роблення своїх дослідів. Буде вона мірити температуру води, студіювати хемічний склад води, її чистоту, теплиця й инші умови, які мають вплив на розмножування риби.

УРЯД ВІДЗНАЧУЄ РЕКОРДОВИХ ЛЕТУНІВ.

ФРЕНКФОРТ, Кентокі, 8. серпня. — Стейтовий уряд іменував летунів Джексона й Обрайна, що здобули світовий рекорд у довжині безперервного лету, полковниками стейтової гвардії. Такесаме відзначеннє дістали два летуни, які доставляли їм у воздусі газоліни.

Летуни були в воздусі 17 днів з верхом, а їх товариші вилітали до них з газоліною 47 разів.

ЧИ ЖЕНЩИНИ КРАЩЕ ВЧАТЬ НІЖ МУЩИНИ?

НЮ ЙОРК, 8. серпня. — Д-р Джеймс Мекгої, професор шкільництва в Учительськім Семинари при Колумбійськім університеті, виступив з заявою здібности обох полів до навчання та їх заплату.

Говорив він, що думка, буцімто мущини є кращими вчителями ніж жінки, є фалшива. Її підносять тільки на те, щоб оправдати нижчу заплату для вчительок. Тимчасом плаченне нижчої заплати вчителькам не має ніякої розумної професіональної або промислової причини. Платиться їм менше просто тому, бо вчительок є більше ніж учителів, та що на кожду посаду вчительки конкурує зі собою більше жінок, ніж мущин на кожду мужеську посаду, і що жінки менше зорганізовані ніж мущини.

ЗАСУДЖЕНА НА ВИСТРІЛЕННЄ З ГАРМАТИ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 8. серпня. — Небувала суперечка розвинулася тут між підприємством Стіл Пір Амюзмент Ко. і панною Алекєм, одною з головних атракцій видовищ сього підприємства. Панна Алексм саме забавляла публику в сей спосіб, що її набивано в гармату й вистрілювано на океан. Вона летіла воздухом яких 90 стіп і падала на воду.

Вчора панна Алексм відмовилася дати себе вистрілювати. Підприємство пізвало її в суд о виконанне контракту. Судя присудив, щоби пізвана далася вистрілювати три рази на день, як се вона написала в контракті. Та панна Алексм не згодилася на се рішенне й відкликується до вищого суду.

ДІЙШОВ ДО ЦІЛИ.

На Словаччині пішов один молодець у заклад, що виконає на своїм ровері 500 кільометрів. Свій заклад виграв, але стратив життя, бо вставши з ровера, помер на удар серця.

ГРІМ УДАРИВ У ЦЕРКВУ.

У неділю, 7. липня, над Сяноком перейшла страшна буря з громами та градом, який у цілім повіті заподіяв великі шкоди. В громадах: Волтушова, Королик Польський, Королик Волоський та Дешно град знищив майже до тла всі засіви та заподіяв величезні, досі ще не обраховані шкоди. В селі Дешно грім ударив у церкву підчас вечірні та поразив 4 людей, з яких один помер.

СТРАШНА КАТАСТРОФА.

Плачте, закохані, рвіть волосся на голові (хто має), затягніть жалібну ношу. Бо ось американські статистики обчислили, що при поцілунку двох осіб з уст переходить з одної особи на другу 20,000 бактерій. В Парижі завязалася по оголошенню статистика „Протипоцілункова Ліга" і веде протипоцілункову пропаганду. Далі доказує статистика, що найбільше бактерій вигрівається на жіночих мальованих устах та що 42 відс. дітей вмирає iзза поцілунків, складаних на їх устах люблячими мамами. Що з того виходить? Що треба перестати цілувати-ся. Але що на це місце пропонують „протипоцілунковці"? Хіба через бібулку...

ЧОЛОВІК, ЩО МАВ 60 ЖІНОК.

В Єгипті, де панує многоженство, знайшовся один спритний чоловяга, який змінював жінки, як рукавички. Коли тільки якась йому сприкрилася, він завсіди знайшов спосіб, щоби її позбутися. Аж останні дві його жертви звернулися зі скаргою до суду, який наложив на химерного чоловіка 60 жінок високу грошеву кару. Чи ця кара навчить його скромности, — не знати.

ПОСУДИНИ З ПІСКУ.

Не всім відомо, що з піску виробляється трівкі посудини, в яких можна переховувати найгострійші кваси, як сірчаний, азотний, сільний. Пісок, це дрібні зернятка кварцу, а кварц це те саме, що гірський кришталь. Гірський кришталь та кремінка топляться в дуже високій температурі, около 1700° Ц., це приблизноточка топлення заліза. Чистий кварцовий пісок топлять в електричних печах, опісля, подібно як скло, видувається у форми. Одначе ця матерія є до оброблювання більше опірна ніж скляна маса. Кварцовий стоп є переповнений численними маленькими повітряними міхурчиками, які по застигненню роблять масу непрозорою. Можна одначе з розтопленого кришталу робити також і прозорі начиння, та ціна їх богато вища.

Найважнішою прикметою таких посудин є це, що дуже незначно огріті поширюють свій обєм, та що пропускають ультрафіолетне світло.

Посудини з піску виробляють головно до ріжних хемічних та фізичних приладів, бо таке начиння, навіть дуже міцно розжарене, можна кинути до зимної води й воно не тріснє.

МІСЬКИЙ КАСІЄР — ЗЛОДІЄМ.

В Люблині арештували міського касієра Едв. Опалковського за розтрачення самоврядних фондів. Опалковський дістав був 12 тис. зол. на виплату міським робітникам. Грошей тих не виплатив, а сам пропав із Люблина. Поліція розписала за ним стежні листи. Тимчасом Опалковський нечайно зявився в Люблині, звернув 7,500 зол., а решту звернула його жінка. Все таки Опалковського замкнули в арешті й ведуть далі слідство.

ВЗЯВ СОБІ ЖИТТЯ ЗА 20,000 ЛЕЇВ.

Секретар гімназії в Плоєштах, Йона Гане, поповнив самовбивство. В касі бракувало 20,000 леїв.

НЕБУВАЛИЙ ВИРОК НА ДВОЖЕНЦЯ.

Перед нюйорським судом ставав обжалований за двоженство Френк Бруно. Оженившися вдруге, не розвівшися законно зі своєю першою жінкою. Обі жінки, з котрими він мав троє дітей, не хочуть його більше знати.

Судя присудив, щоби Бруно платив першій жінці 20 доларів тижнево, а другій 15 доларів. Оборонець Бруна став просити суд, щоби зменшив присуд, бо Брунови тоді лишиться всього 15 долярів для себе. Судя заявив на се, що він пішле обжалованого до вязниці на 2 і пів до 5 літ, як він не заплатить одної рати. Оплат він і не думає обнижати: чоловік, що знищив життя двом дівчатам, не заслугує на люксусові видатки.

ДОЛЯ ТИХ, ЩО ЙШЛИ ШУКАТИ ЗА МОРЕМ ЩАСТЯ.

Голодні роки, брак заробітків у краю, а найбільше злочинна агітація всяких агентів, які малювали рожевими красками життя в Бразилії, довели до того, що кілька тисяч українських селян з Бесарабії (румунські селяне не дістають пашпортів — Ред.) попродали все що мали дома, й виїхали до обіцяного раю.

Скоро тільки притягнені всяким обіцянками селяне висіли на бразилійському березі, їх спрямовано на плянтації кави в Сао-Павльо. А там уже з ними не церемонилися, — пише польська газета „Виходзьця" за бразилійською пресою. — Мрії про казочне щастя за морем розвіялися під тягаром важкої, мало платної праці та під ударами кнутів капангів (наставників). Дійсність стояла в яскравій суперечности з казками несовісних агентів.

Огірчені, обманені й обурені постановили наші селяне з Бесарабії рятуватися перед неминучим рабством і повернути на батьківщину. Вони масово подавалися до надберезьких портів, бажаючи повернути до рідної Бесарабії. Та тут стрінула їх непередбачена несподіванка. Румунський консуль відмовився видати їм поворотні візи. Не маючи змоги вернути до рідного краю, вони мусіли знову вернути на плянтації кави. Тим чином кілька тисяч наших селян остало фактично без батьківщини, без ніякої опіки й заступництва, перейшли на становище безсловесних рабів, відданих на ласку й неласку бразилійських плянтаторів.

ОБШАРНИКИ ГУЛЯЮТЬ.

Ще перед роком польський обшарник Ростковський з повіту Оструф Мазовецкі застрілив форналя, за що окружний суд засудив його тільки на один рік тюрми. Апеляційний суд підвищив йому кару на 5 літ тюрми. Нарешті обшарника випущено на волю за кавцією і з цього він скористав та драпнув за границю. Кавції йому не жаль, бо він і без того має досить грошей.

ПОСТРІЛЯВ ДІТЕЙ, МОВ ЩЕНЯТ!

В Комарні на Словаччині стався огидний і страшний випадок. Три дівчатка робітника Гондора збирали в лісі квітки, щоби за них уторгувати кілька сотиків для своєї бідної матері. Гайовий, на прізвище Надь, бувший мадярський жандарм, стрілив кілька разів і всі троє дітей, з яких найстарше мало заледви 10 літ, упали смертельно ранені. Коли про це довідалися люде з села й з робітничої кольонії, то похапали стрільби, сокири, коси, вили і лопати і так узброєні потягнули до ліса, щоб покарати звіра в людській шкурі. Поліції ледви вдалося вспокоїти збунтованих людей, а злочинця посаджено в тюрму.

РАДЯНСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕВОДИТЬ „ЧИСТКУ".

Ріжні політичні „ухили" в большевицькому царстві, причиняються до того, що уряд мусить вічно переводити „чистку" в комуністичних лавах, одначе ніяк не може впоратися з тим, бо вже забагато є невдоволених комуністичною господаркою навіть між самими комуністами і „вичистити" їх усіх майже неможливо. Особливо уряд дуже енергічно „чистить" армію, бо агнуж нехай там загніздиться якийсь український сепаратизм і тоді готова бути біда. Ясна річ, що на кого тільки впаде підозріння, того большевики напевно поставлять „під стенку" — і кінець... Щож? Нехай гуляють до якогось часу.

СИЛА ТЕМНОТИ.

Німецькі часописи доносять про страшну подію, яка мимоволі переносить нас у глибоке середновіччя. А саме, мешканці одного з домів у Горнебурґу, в Німеччині, почули в ночі пронизливий дитячий крик, який доходив з мешкання якихсь Стеффенсів. Коли на пуканя ніхто не відзивався, сусіди, завізвавши поліцію, виважили двері і ввійшли до мешкання.

Тут побачили щось страшного!... На підлозі лежали страшно покалічені трупи двох дітей, а над тими трупами стояли родичі і відправляли якісь дивні молитви й церемонії.

Поліційне слідство виявило, що подруги Стеффенси визначалися заведи великою забобонністю. В останніх часах вони створили собі якусь нову релігію, котра полягала на відправлюванні набоженств до чорта і т. д.

Підчас ревізії в мешканні знайдено закривавлені ножики і багато инших предметів, якими Стеффенси так довго мордували дітей, аж поки вони не спустили духа.

Стеффенсів уміщено в закладі для божевільних.

АНГЛІЯ ІЗОЛЬОВАНА НА КОНФЕРЕНЦІЇ ПО ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

ФРАНЦІЯ ОБЄДНАЛА БІЛЯ СЕБЕ ВСІХ ПРОТИ АНГЛІЇ. ШТРЕЗЕМАН ОДЕРЖАВ ПЕРЕМОГУ, БО КОНФЕРЕНЦІЯ ОДНОЧАСНО БУДЕ РОЗВЯЗУВАТИ ФІНАНСОВІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПИТАННЯ.

ГАҐА (Голяндія), 8. серпня. — Вчора Бріянови пощастило на конференції по ліквідації Світової Війни ізолювати Англію й лишити її саму в справі приняття репараційного пляну Йонга. Після промови англійського міністра фінансів, Сновдена, який домагався зміни розпреділення репарацій, котрі платитиме по пляну Йонга Німеччина так, щоб Англія одержувала більше, Бріян ужив усіх заходів, щоби приєднати до себе Німеччину.

Для цього він відбув перед вечірнім засіданням конференції нараду зі Штреземаном і дістав від нього запоруку, що він не буде втручатися в боротьбу між Англією та Францією. На вечірньому засіданню Францію підтримали її союзники Бельгія, Югославія та Румунія, а також Греція та Португалія заявили, що коли Англія буде домагатися більшої частини репараційних сплат, то тоді вони також піднесуть питання про збільшення їх части. Коли всі держави приносять певні жертви, то й Англія повинна їх приносити. Італія також підтримує Францію.

Щоби відтягнути Штреземана від Англії й добитися його невтралітету в боротьбі між Англією та Францією, Бріян пішов назустріч німецьким вимог і згодився, що на конференції будуть працювати одночасно дві комісії: одна фінансова, а друга в політичних справах. Це дає можливість Штреземанові домагатися евакуації Надренії й поки ця справа не буде вирішена в політичній комісії, він може не приймати остаточних рішень у фінансовій комісії. Це вважають значною перемогою Німеччини.

АТАКУЮТЬ ПРОМОВУ СНОВДЕНА.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ГОСТРО КРИТИКУЄ ЙОГО ПРОМОВУ І ДИВУЄТЬСЯ, ЩО УРЯД МЕК ДОНАЛЬДА ВІДВЕРТАЄТЬСЯ ВІД ЕВРОПИ ТА ЙДЕ В ОБІЙМИ АМЕРИКИ.

РИМ (Італія), 8. серпня. — Вся італійська преса нестримано почала нападати на промову Сновдена, англійського міністра фінансів, яку він виголосив на конференції в Газі. В його промові вона вбачає бажання правительства Мек Доналда відвернутися від Европи та цілковито стати на сторону Америки.

В цьому поступованню Англії італійська преса вбачає агресивність її проти всеї Европи, яка однаково торкається всіх европейських держав. Далі преса говорить, що це може привести до ревізії всіх мирових договорів та до нового обєднання Европи проти Америки й Англії.

МОСКВА ГРОЗИТЬ КИТАЄВИ.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА ГОВОРИТЬ, ЩО РОСІЯ БУДЕ БОРОНИТИ ВСІМА ЗАСОБАМИ СВОГО ПРАВА.

МОСКВА (СССР), 8. серпня. — Військова газета „Красная Звезда" вмістила гостру статтю проти Китаю зприводу захоплення ним Східно-Китайської залізниці. Таксамо як і „Правда" та инша преса, ця газета пише, що Росія не дозволить, щоби китайські банди партії „Куомінтаг", чи які инші імперіялісти-грабіжники захоплювали добро, що належить Росії.

Китайці все роблять спроби, щоби навязати дальші переговори з большевиками, але Москва стоїть на свойому й чекає, поки китайське правительство задовольнить вимогу ноти Карахана про привернення попереднього стану на залізниці.

Хоч большевики та їх активні прихильники складають у Росії дуже невелику меншість населення, всеж авторитет большевицької влади в обороні російського добра тепер у Росії такий, яким був авторитт царського правительства. Так говорить кореспондент американської газети „Таймс", Дюранті, котрий знаходиться в Москві.

З МОСКВИ ДО НЮ ЙОРКУ.

РАДЯНСЬКИЙ ЛІТАК РОСПОЧАВ ЛЕТ ДО АМЕРИКИ.

МОСКВА (СССР), 8. серпня. — Сьогодня ранком роспочав лет радянський літак „Земля Советов" з Москви до Ню Йорку. Це перший найбільший лет, який роспочали радянські летуни. Шлях до Ню Йорку вони вибрали через Сибір, Берингів пролив, потім через Сітку до Сієтлю. Звідти полетять до Сен Франціска, а відтак до Ню Йорку.

На літаку знаходиться пять душ: летуни, навігатор, радіотелеграфіст та механік.

УТІКЛИ З „ОБІЙМІВ" МУСОЛІНІЯ.

ПАРИЖ (Франція), 8. серпня. — Сюди приїхали й приєдналися до соціялістичної групи італійських біженців, противники режиму Мусолінія: Франческо Ніті, племінник бувшого премієра-міністра Італії; Емілію Лусу, двічі член італійського парляменту і визначний професор Роселі.

Вони з великими трудношами й ризиком утікли з вязниці на острові Ліпарі, де знаходиться кількасот політичних вязнів, засуджених за те, що відмовляються піддержувати режим Мусолінія. Всі арештовані тримаються там в неможливо тяжких умовах.

РОЗБИВСЯ БОС,

БІЛГОРОД (Югославія), 8. серпня. — Біля порту Рагуза розбився бос, звалившись у провалля на крутому повороті. 5 пасажирів убито на місці, а шіснацять тяжко поранено.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКВА ВСЕ ОДНА

—o—

Китайське посольство в Вашингтоні видало публичний меморіял про непорозуміння між московським та китайським урядом, яде довело нарешті до того, що Китай проти умови з Мосвкою прогнав московських урядовців зі Східної Китайської Залізниці та захопив тимсамим сю залізницю під свою необмежену владу.

З меморіялу виходить, що хоча залізницю захопив манджурський уряд, однак центральний китайський націоналістичний уряд бере за сей поступок на себе повну відвічальність. Китайський націоналістичний уряд думає, що він управнений до сього кроку, бо Москалі дозволяли собі в Китаю робити такі річи, які зводили Китай зі становища самостійної держави до становища московської провінції.

Коли саме в Китаю вибухла домашня війна між ріжними китайськими фракціями, то Москалі своїми ґрішми, матеріялами й людьми помагали китайському ґенералови Фенґови, котрий за гроші й почести готов був працювати проти злучення Китаю в одну цілість, а тим самим служити московським інтересам. Коли Фенґова акція провалилася, тоді московський уряд постановив ужити других средств для знищення національного руху для обєднання соборного Китаю. Москалі виробили плян вибивання при помочи замахів усіх противних собі китайських провідників. Ціла сфера таких операцій була докладно розділена на округи, а всі „працівники" були фінансовані з Москви. У Мукдені повстала спеціяльна тайна орґанізація, яка коштувала Москву 60,000 долярів. Уся акція скрахувала, однак коли китайський уряд, понюхавши дещо, зробив нагло 27. мая ревізію у большевицькім консуляті в Харбіні, то відкрив підчас ревізії пляни сеї кампанії.

Меморіял китайського посольства незвичайно компромітуючий для Москви. Він бува компромітуючий навіть для царського уряду, котрий виразно грав імперіялістичну політику. Два рази компромітуючий він для теперішнього уряду в Москві, котрий відбехкується від усяких імперіялістичних забаганок та грає ролю визволителя поневолених народів. Китайська афера розкриває большевицьку Москву як продовжителя імперіялістичної політики московських царів. У Кремлю засіли нові правителі, але, як се здавна в Москві водилося, зміна окупантів Кремлю не впливає на зміну політики Москви до немосковських народів. Хтоб не сидів у Кремлю, набирається зараз старого московського апетиту на чуже добро, чи воно на близькій Україні, чи в далекому Китаю.

В. Богуш.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ ТА ЙОГО КРИТИКИ

(Оригінальна допись до „Свободи")

—o—

(Докінчення).

Таксамо з побоюванням та острахом ставляться до українського націоналізму комуністи й соціялісти. Перші тому, що революційний націоналізм на західних землях є дуже небезпечним конкурентом комуністичного руху, а на східних загрожує занепадом самому пануванню компартії. Звичайно комуністи називають націоналістів націонал-фашистами, бо вони всякий національно-революційний рух уважають за фашистівський, оскільки революційний націоналізм іде своїм шляхом і не бажає бути спільником компартії. Адже з погляду комінтерна також соціялістичний рух є лише соціял-фашизмом. Міжтим український революційний рух поставив своїм головним завданням **боротьбу за визволення**, себто за відділення України від Росії та за обеднання усіх українських земель в одну незалежну Соборну Державу. Отже з італійським фашизмом чи взагалі з **фашистівським рухом незалежних держав, який знаходиться на послугах капіталу в його боротьбі проти робітництва, український націоналізм не має нічого спільного.** Тому саме і всяке натягання українських соціялістів на цю тему не має під собою ніяких підстав. Правда, ми обстоюємо національну диктатуру, яка **підчас національно - революційної боротьби** лише і в стані буде з належним успіхом вигнати окупантів з наших земель.

Проте українська національно-революційна диктатура проісне **дуже недовго,** бо лише до упорядковання відносин, потім запанує на Україні **система народовластя,** при якій можна буде утворити **мішну виборну виконавчу владу,** як це знаходимо в Америці. Це не має нічого спільного **ні з монархізмом ні з автократією.**

Та слід піднести, що нині головним нашим завданням є не сварки над тим, як виглядатиме українська держава, а **активна пропаганда на українських землях ідеї збройної боротьби та національної революції,** щоб в народних масах психольогія ворожого відношення до окупантів перетворилася у виразну політичну ідеольогію **чину.** Разом з тим ми повинні подбати про відповідну організацію та вишколення мілітарних кадрів і взагалі підготовити провідників визвольної боротьби.

Нема сумніву, що з програмою гетьманців або уенерівців про будьяку національну революцію нічого й мріяти. Так само усякі **розмови** про демократію та парляментаризм нічим не поможуть справі визвольної боротьби. Через це український націоналізм негативно ставиться взагалі до всяких партій, бо вони не консолідують націю, а навпаки, розпилюють її силу та енергію.

Отже українські націоналісти не являються ні фашистами ні монархістами. Як також не можна їх обвинувачувати ні в большевизмі ні в імперіялізмі. Роблять же ці обвинувачення наші критики не тому, що самі вірять в них, а переважно з причини самооборони, бо вже й нині дуже побоюються, що український революційний націоналізм з часом обеднає навколо себе цілу українську націю, а оборонцям партійних та клясових інтересів доведеться залишитися без мас. До того воно йде.

Український націоналізм уважає, що українська нація вже доросла до боротьби за своє визволення. Звичайно, ми не можемо твердити, що наша нація **є в цілости приготовлена** до збройної боротьби, бо саме окупанти неймовірно затримують процес підготовки та всіми засобами параліжують нагромадження наших сил. Проте **національно-революційний рух все зростає** й набирає справді великого розмаху. Далі, не треба забувати що підчас революції та збройної боротьби досвідчений, належно організований та завзятий і далекосяглий провід може вдесятерити силу нації.

Українські націоналісти розуміють ті труднощі, які необхідно переборти українській нації у титанічній боротьбі за власну державу, проте є переконані, що під керуванням досвідченого проводу українська нація власними силами здобуде собі визволення. Ходить лише про те, щоб величезну потенціяльну силу нашої нації уміло та в належній мірі перетворити у вибухову енергію та тверду й непохитну волю. Тоді українська нація монолітними лавами у слушний час кинеться на окупантів і шляхом національної революції та збройної боротьби викине їх поза наші межі. Націоналісти цього хочуть і глибоко вірять, що саме так буде.

На жаль, деякі угруповання покладають занадто перебільшені надії на міжнародні чинники та на події. Так **уенерівці** з душею й тілом опинилися в таборі **польського імперіялізму,** ставши жертвою своєї віри та ілюзій, що Пілсудський таки доведе свої пляни чи мрії до кінця. Навпаки, українські **комуністи** ще не втратили віри в перемогу **пролетарської революції** в Европі; тоді, мовляв, Україна здобуде собі певну незалежність. **Гетьманці** в свою чергу вірять в **реставрацію старого ладу** та у перетворення Совітського Союзу на **спілку трох „руських держав".** Частина українських **соціялістів** стала польонофілами, а ще інша група русофілами, а обидві власне не вірять у власні сили української нації і тому плентаються у ріжних **польсько-російських плянах та комбінаціях.** Сталося це через те, що всі ці угруповання втратили звязок з українськими землями, а також вплив поміж народніми масами. Тому **національно-революційний рух на наших землях розвивається помимо них,** хоч всі вони ще й тепер спекулють на свої колишні звязки та живуть ілюзіями, що їм знову вдасться здобути вплив у масах. Ми гадаємо, що цього не станеться, бо провід підчас національної революції буде знаходитися в руках тих груп, які в тяжких умовах окупації з великими трудностями та ризиком і самопожертвою не на словах а на ділі організують націю та підготовляють бойові кадри провідників для майбутньої збройної боротьби.

Глупотою або злочином є орієнтуватися на Москву чи Варшаву, подібно як нерозумно і занадто покладатися на міжнародні чинники та на всякі фантастичні події, що начебто якось сами собою причиняться до визволення української нації. На жаль, таких чудес на світі не буває! Коли українська нація **збройною рукою не вижене окупантів** зі своїх земель, то еміграційним центрам доведеться ще довший час сидіти по ріжних краях і сваритися за всі ті субсидії та квоти, які вони добувають іноді таки зовсім у негідний спосіб для своєї праці чи партійної акції, або власне для хліба насушного. Наші критики частенько галасують, що вони саме на міжнародній арені роблять всі можливі заходи для полегчення нашої боротьби за визволення. Ми розуміємо вагу міжнародних чинників у справі незалежної Соборної України. На жаль, наші противники так ставлять українську проблему на міжнародній арені, що власне на ґрунті їх дипльоматичної акції **справа української державности не посувається вперед, а лише компромітується.** Український націоналізм на міжнародній арені має свою особливу лінію та інший шлях. Бо ми переконані, що коли українська нація спільно **з іншими націями Східної Европи** увільниться з неволі, то українська проблема буде поставлена у всій своїй величині, себто вирішена також доля наших **західних** і східних земель, які тепер не входять до складу Совітської України. Отже з нашого погляду або українська нація спроможеться здобути собі **незалежну, соборну** державу, або взагалі ніякої незалежної української держави не буде.

Українські націоналісти не мрійники утопісти, не живуть ілюзіями та не покладаються на чужоземну допомогу. Тому вони й вибрали свій шлях для боротьби за визволення нації та виробили засади соціяльно-економічної політики, щоб Суверенна й Соборна Україна стала могутньою державою, а українська нація заможною та культурною.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11-го серпня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Горожанські Клюбі, 618 Вест Лакавана Евеню. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо з товариської каси не будеться за нікого платити. — В. Бутинський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 10-го серпня, в годині 7-ій вечером, в гали, де звичайно. Проситься членкинь явитись на означений час і вирівнати свої вкладки. Будемо принимати нових членкинь без вступного. — Анастазія Грицак, предс.; Марія Ходак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє усіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 10-го серпня, в годині 8-мій вечером, в Укр. Народ. Домі, 217-19 Іст 6-та улиця. Кождий член мусить бути на сих зборах, бо є важні справи, як рівнож справа пікніку, котрий має відбутись 18. серпня. Поневже короткий час, ся справа має бути полагоджена на сих зборах. Не явившийся без достаточної причини член буде караний після статута. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Гузар, голова; Д. Костишин, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться 11. серпня, під ч. 6177 Ґленмор Евеню, точно в годині 3-ій пополудни. Проситься всіх членів явитися, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член буде караний після ухвали. — Н. Вовк, предс.; Т. Юрків, кас.; В. Бідей, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. серпня, в годині 2-ій пополудни, в Union Hall. Проситься членів явитись на означений час і вирівнати свої вкладки. Переданої вкладки, як рівнож вкладки по мітінгу, не будесь приймати. — Ів. Кульматицький, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що сегомсічні збори відбудуться в суботу, дня 10. серпня, в год. 7.30 вечером. Проситься всіх вирівнати свої вкладки, інакше будуть наражені на суспенду. — Теодор Малик, предс.; Антін Гарасим, кас.; Микола Ю. Сеник, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячний мітінґ відбудеться у вівторок, 13. серпня, в годині 8-мій вечером, в гали церковній, 303 Hudson Ave. Проситься усіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати всі залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Товариші, не забувайте організувати нових членів до відділу і У. Н. Союза. Покажіть, що ви є здібні працівники в організації. Сего мітінґу принимається нових членів без жадних оплат вступного до відділу і У. Н. Союза. — Н. Сорохтей, предс.; М. Микитин, секр.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

І. К., Дірфілд, Масс. Треба відразу подавати точно й не пропускати жертводавців, тоді не треба буде кілька разів робити спростовання. Досить уже того, що раз робилося спростовання дописи з Вашої місцевости.

ПОДЯКИ.

Я низше підписана складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за виплачення мені запомоги з фонду запомогового в сумі 50 долярів.

Розалія Жук,
членица 134 відділу УНС,
в Карнеґі, Па.

—o—

Отсим складаю щиру подяку Головному Урядови УНС за уділення мені допомоги з фонду запомогового у висоті 75 долярів.

З глибоким поважанням,

Антін Бек,
член 107 від. УНС,
Гамонд, Інд.

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(40)

В той час проти утворення комісаріяту в армії розпочалася шалена кампанія зі сторони ріжних елементів. З одної сторони вели кампанію деякі старшини вищих ранґ на чолі з підполковником Капустянським, який сам недавно лише видряпався завдяки С. Петлюрі зпід арешту та суду за те, що переписувався зі своїм „товаришом" штабовцем одної большевицької дивізії, яка наступала на нас. Ці фаховці боялися над собою контролі з одних причин. Українці, що гукали про свій „патріотизм", але уславилися своєю пиятикою, нездарністю й крадіжками та марнотравством державних грошей і майна, вели аґітацію проти комісаріяту з инших причин. Нарешті ті політичні ґрупи, що стояли в опозиції до уряду УНР та до самого Головного Отамана, мали свої причини проти заведення комісаріяту, як чинника, що мусить скріпити становище уряду та самого Головного Отамана в армії.

Мій проєкт стрінув піддержку лише зі сторони самого уряду та партій, що творили той уряд, а особливо зі сторони всіх військових, що були чесними й характерними та які пережили всі радости й горя української армії, починаючи з перших часів революції 1917 року. Тому всі члени Всеукраїнського Військового Ґенерального Комітету, члени Всеукраїнської Військової Ради, з якими ми працювали з самих початків творення нашої армії, були гарячими сторонниками утворення комісаріяту. Сам Головний Отаман увесь час звивався на два боки. Зі сторонниками комісаріяту він був також прихильником його, а ворогам давав надію, що комісаріят не буде заведений. Тут яскраво виявилася нерішучість С. Петлюри та бажання завжди знайти компромісовий вихід з певної ситуації, хочби той вихід і не був корисним. В революції, коли треба впливати на маси яскравістю, силою, ясністю й рішучістю, таке поведення лише ослаблює позицію самого вожда в тих масах. Вони, запалюючись, вихвалюють його блискучими й рішучими словами, а потім, бачучи у всьому компроміси й нерішучість на ділі, скоро остигають і розчаровуються не лише у своюму вожді, але і в тих ідеях, які він голосив.

Вороги комісаріяту, ведучи атаки проти утворення його, ще більше протестували проти мене, як проти кандидата на становище головного комісаря, називаючи мене деспотом, терористом і чим хочете, грозячи, що я розібю армію, бо увесь фаховий елемент не схоче працювати під моїм доглядом. І в цьому відношенню С. Петлюра шукав виходу та компромісу. Правительство вже було ухвалило положення про утворення комісаріяту в армії. Правда, воно було значно змінене в сторону обмежения прав комісарів, роблячи їх надзірним правительственним орґаном в армії. С. Петлюра його ще більше змінив у бік компромісовости з ворогами комісаріяту й навіть само імя „комісаріят" було змінене на „інспекторіят". Отож в армії заводилася замісць комісаріяту „державна інспектура". Коли вже остаточно положення про державну інспектуру було, в кастрованому вигляді затверджене, воно ще довго лежало, поки дочекалося свого проголошення як закона та поки було фактично переведене в життя. Причиною цього було те, що С. Петлюра, бажаючи зробити як найбільше уступок ворогам інспектури, хотів призначити на становище головного державного інспектора вже раз згаданого мною „отамана Гармідера", себто І. Романченка.

І. Романченко був цивільною людиною, він був малоосвіченим робітником, який може й міг бути добрим партійним аґітатором у партії соціял-демократів, до якої він належав, але до праці на жадній більш-менш відповільній посаді він не надавався, а тим більше в армії. Уряд і партійні кола урядових партій, навіть соціял-демократи, підпирали мою кандидатуру. Також всі військові, сторонники утворення комісаріяту підпирали мою кандидатуру, рішуче протестуючи проти призначення Романченка. Отож ізза нерішучости С. Петлюри та звичайного бажання скрізь знайти компромісове рішення справа утворення комісаріяту тягнулася далі.

Я виконував свої обовязки отамана для доручень, полагоджуючи окремі біжучі справи, що доручалися мені, або які я знаходив сам потрібним полагодити. Підчас моїх зустріч з Головним Отаманом я ніколи не говорив про справу вибору кандидата на становище головного державного інспектора, бо у мене взагалі нема звичаю говорити про себе, або домагатися якогось призначення. С. Петлюра також виминав це питання й я вже стратив надію, що інспекторат буде заведений, тому старався на свойому становищі добитися того, щоби наше вище командування нарешті почало дійсно командувати армією, а не бути лише якимсь вищим дорадчим органом.

Сам я, думаю, не гірше ворогів комісаріяту знав, що впровадження в армію такого інституту не є бажаним і вказаним у нормальній армії. В тій армії, де все командування від верху до низу споєне не лише почуттям свого обовязку, але й міцною дисципліною, комісаріят може бути лише шкідливим. Але ми переживали тоді страшні часи революції й війни, коли в самій армії, в самому її командному складі та серед козаків були люде ріжних не лише партійних, соціяльних, а навіть національних поглядів, а головно були ґрупи, які ставилися до самої ідеї української державности ріжно. Одні були безкомпромісовими самостійниками, инші федералістами, а ще инші дивилися на службу в українській армії як на переходовий час, поки можна буде в „рядах русской армії" рятувати велику Росію, а до того часу вони готові були хоч з чортом іти, щоби бити большевиків. Тому, даючи ініціятиву на комісаріят, а потім працюючи як головний державний інспектор, я увесь час ставив своїм завданням вести так працю інспекторату, щоби він якнайскорше став непотрібним в армії, привернувши її до нормального стану. Крім того, кожного разу, призначаючи інспекторів у військові частини, я рахувався з тими недомаганнями й позитивними явищами, які є в певній частині, щоби призначити туди відповідну людину та давав кожному з них окремі інструкції поведення й праці.

ЗНОВУ В АРМІЇ.

Армія, а населення.— Гетьманство та большевизм і національна ідея. — Фаховці, а націоналізм. — Отаманія. — Завдання інспектури. — Боротьба навколо інспектури. — В штабі Оскілка. — Ґенерал Аґапієв. — Безпорадний „отаман" Бень. — Осецький утік. — Повстання Оскілка.

Щоби зрозуміти, чому українська армія опинилася в такому стані, мушу тут повторити те, що я писав у передмові до книжки „Державний Інспекторат у Війську Української Народньої Републики". Книжка ця видрукувана в 1919 році у Винниці, але лише кілька примірників її залишилося незнищеними большевиками.

В тій передмові, відповідаючи на його наголовок „Що примусило ввести державну інспектуру в армії УНР", я дав докладну характеристику й означення тих причин. І тепер уважаю тут доцільним повторити цю передмову, бо думаю, що тоді я не помилявся, роблючи свою аналізу подій на Україні у звязку з творенням національної армії.

Устрій і життя кожної армії цілком определюється тими умовами загального життя держави, які зо всіх боків оточують армію. Коли це твердження правдиве відносно армій сталих давно іструючих держав, то ще в більшій мірі воно мусить бути пристосованим до армій держав, що починають будувати своє життя в бурхливих хвилях революції. В таких випадках найменша зміна масової психольоґії, чи політичної думки зразуж і в дуже сильній мірі мусить відбитися на армії, яку творить держава, що сама не стоїть у процесі формування. Взаїмна залежність настроїв армії та загальних умов при таких обставинах буває як найсильніша. Комплекс сприяючих умов, досягнення успіху відразу-ж дають великий стимул до збільшення та зміцнення армії й навпаки: розклад армії тим самим тягне за собою утруднення в утворенню держави.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Добре діло заслугує на похвалу.

На днях загостив до місцевої громади д-р Скегар з Шикаго, переїзджаючи до Канади. При цій нагоді він виголосив виклад, за котрий не можна не згадати.

Виклад був на тему про здоровля. Д-р Скегар коротенько, але ясно пояснив присутним значіння цього слова, що треба робити, щоб уникнути недуг. Дуже часто буває, що людина несвідомо робить те, що нищить її найбільший дар природи й мимоволі падає жертвою хворіб. З густих оплесків можна було пізнати, що тема, вибрана бесідником, цікавила та інтересувала всіх, а разом робила враження, яке, думаю, скоро не забудеться. Шкода однак, що через байдужність загального комітету не повідомлено всіх Українців в Міннеаполіс і Ст. Пол, які рівнож, думаю, були би раді почути д-ра Скегара, щоб скористати з його многих добрих порад. Це вже не перший раз, що через недбальство кількох одиниць терпить увесь загал. Безчинність і недбалість, на жаль, є найбільше розвиненим даром нашого чоловіка. Через це ми опущені й нас світ не знає.

Я певна, що мої слова будуть многим не до вподоби, але правда все болить, а однак правдою останеться й нема куди їй діти. Пощо дурити себе ілюзією, а від правди утікати, коли прийдуть в життю хвилі, що правда таки загляне у вічи й ми мусимо її приняти. Часто бувають докори, нарікання, що, розуміється, вина не наша, а когось иншого. Тими словами я хочу сказати, як тяжко через недбалість і байдужність наших людей свідомому чоловікови працювати посеред них.

Яку, наприклад, інспірацію, чи сатисфакцію може мати для себе людина високо образована, котра, не жалуючи труду на народну ціль, тратить час і гроші, а тут, кромі купи дітей, пару жінок і уряду місцевого, не знаходить на гали більш нікого. Невжеж так мало є людей в Мінеаполіс, які інтересуються піднесенням культури? Не може бути, бо сама часопись свідчить інакше.

Нема майже одного числа, де не появлялисєб ріжнородні дописи, оголошення, признання з Міннеаполіс і т. д. Здавалосяб, люде не сплять та в дійсности в нас не так зле. У нас все є. І школа українського балету під проводом М. Григоришина, де чужинці вчаться українського козачка, бо наші й задармо не хотять. І школа співу М. Готрівни, де чужинці рівнож вчаться українських пісень. Громад є аж три: православна, католицька і большевицька, а людей українських поверх тисячу. Відбуваються часто концерти, бо хорів є аж три. Можна часто побачити на сцені, як з найкращої української поважної драми, чи трагедії створять пародію, а по закінченню поплещуть, похвалять артистів, себе повеличають і на тім кінчиться.

Аж серце болить, коли заглянеш, який скарб, який талан під ногами валяється та в землю топчеться, а все через недбалість і байдужність людей. Не дивниця, що перед світом ми малі й нас ніхто не знає. Це тому, що ми нічого не знаємо й нічого в нас нема. Свого не цінимо, чужого не оцінуємо й дармо вік проминув.

Думаю, що пора нам вийти з нори на світ, заглянути, як инші культурні народи живуть і з них брати примір. Коли подбаємо й піднесемо нашу культуру так, що вона зрівняється з иншими, тоді доперва буде нам честь і слава й зможемо бути задоволеними, що не проспали свого життя.

Приятелька.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Посвячення прапора.

День 28-го липня с. р. був подвійним святом елизабетських Українців. Був празник патрона парохії і місцевого братства св. Володимира, від. 65 У. Н. С. Із тої то нагоди братство посвятило новий прапор у присутности сестрицтва Любов, від. 37 УНС, і прочих відділів У. Н. С. та бр. св. Івана Хрестителя, від. У. Р. С.

Річеву бесіду про значіння наших організацій взагалі і про заслуги бр. св. Володимира для Українців в Елизабет виголосив о. М. Кінаш.

По богослуженню вирушив похід під проводом музики до Українського Парку. Там привитав зібраних председатель бр. д. Я. Красновський, представляючи другого бесідника, д. Р. Слободяна, гол. фін. секретаря У. Н. С.

Бесідник, зложивши привіт братству та всім зібравшимся членам, згадав про славу й могучість українського народу за часів Володимира Великого. Згадав за боротьбу нашого народу в послідній світовій війні та вказав на живучість нашої справи в міжнародній політиці.

При кінці просив присутних о зложення жертви на кошт висилки делегації українських пластунів до Англії. Збірка принесла суму $45.50, які вислані через Обєднання.

Учасник.

ЛІСТА УКРАЇНСЬКИХ ПАСАЖИРІВ, ЯКІ ПРИЇХАЛИ ДО НЮ ЙОРКУ ДНЯ 5. СЕРПНЯ 1929 КОРАБЛЕМ „ЕСТОНІЯ" З ДАНЦІҐУ.

Чорномаз Данеля з дочкою до Шикаго, Ілл.; Артимовський Вол. до Мінор, Конн.; Бандровчак Йосиф до Бівер Медовс, Пенн.; Ференц Шимон до Тері, Н. Г.; Ліс Евдокія до Шикаго, Ілл.; і Байчук Матрона з дочкою до Пасейк, Н. Дж.

ЕВГЕН ХАРЛАМПОВИЧ ЧИКАЛЕНКО.

(Короткий біографічний нарис).

20. червня 1929 р. у Празі в Ч. С. Республиці, в німецькій хирургічній клініці, після довгої й тяжкої хороби на шлунок, помер відомий, заслужений ще з років передреволюційних, український громадський діяч, великий доброчинець української справи, Евген Харлампович Чикаленко.

Народився він 9. грудня 1861 р. в селі Перешорах, ананьївського повіту на Херсонщині. Його попередники, нащадки Запорожців з діда-прадіда, хазяйнували все з хистом на своїй землі в українських степах, і тому батьки Евгена були вже досить заможними господарями.

Ще змалку полюбив він український степову природу й простих людей. Серед них він виростав, граючись з їхніми дітьми на батьківськім господарстві, а підростаючи, придивлявся та й сам учився господарювати.

Ця любов до українського народу, прищеплена ще з дитинства рідним українським селянським оточенням, присвічувала йому потім все життя й у дуже рідкі щасливі і через край тяжкі та довгі хвилини прикрої долі його особистої й сумної долі цілого народу українського.

До школи ходив Евген спочатку в Одесі — до реальної прогімназії з пансіоном Соколовського, де вперше прокинулася його українська національна свідомість. Потім до реальної школи в Єлисаветграді, де перше стихійне замилування до всього свого, й перша хлопяча свідомість національна поширилися в бік соціяльний з юнацькою готовістю й провадити життя простого селянина й таким способом проливати світ в народню масу її, як то він сам каже в своїх „Спогадах" про свої молоді роки.

Високу освіту побирав у Московській Агрономічній (Петровсько-Розумовській) Академії та в Харківському Університеті на природничому відділі.

Тут серед молодшого та старшого, тоді ще не дуже чисельного українського громадянства дозрівав його український національний світогляд, завершуючись в коротке, але глибоке гасло: „Вільний український народ у своїй власній вільній державі".

За його участь в громадським українським життю саме перед закінченням університету царський московський уряд віддав його „під гласний догляд" поліції у власному маєткові Перешорах й заборонив йому відтіль виїздити та змінити місце осідку. Тут Евген почав уже сам господарювати. Впірнув в цю працю, що любив змалку, як то кажуть, з головою. А, господарюючи, клопотався не тро те, щоб тільки більше насіяти, але дбав перш за все, щоб добре обробити землю, побільшити врожайність, завести кращу худобу, коней, щоб зразково, науково поставити господарство в степу, де зза частих посух неврожаї марнують всю тяжку працю хлібороба.

Та не про свій тільки добробут дбав, господарюючи, Е. Харлампович. Він не забував на свої юнацькі приречення — допомагати селянинові виривагися з рясних злиднів.

Алеж, бувши під поліційним доглядом й не маючи змоги впливати на селян словом, розмовами, він впливав своїм життям, своїм поведенням. Тримався й поводився однаково як з панами, начальством, так і селянами — просто, приступно, натурально. Щоб допомогти селянам грішми, яких завше бракує на селі, щоб пробудити самих селян до самодіяльности, виховати у них уміння самим собі, але гуртом допомагати, Евген заснував одно з перших і небагатьох ще тоді Кредитове Т-во в Перешорах. Дав йому приміщення в своїй дворі й будинкові.

Свій великий досвід з власного господарювання Евген списував до приступних, зрозумілих українському селянинові книжечок і добивався дозволу на видання їх. Але царський російський уряд боявся українського слова й не дозволяв. На свою книжочку про чорний пар Евген після довгих клопотів дістав дозвіл лише через пять років. Хоч така книжочка піднеслаб добробут українського селянства, а від цього зменшилисяб „недоїмка в казну", але видко тихе, мирне слово українське було страшніше для російської держави за самі найтяжчі її злидні.

Написав ще потім Евген Харлампович такі книжочки: „Розмова про сільське господарство": І. Чорний пар, II. Худоба, III. Сіяні трави, IV. Виноград, V. Сад, VI. Як впорядкувати сільське господарство в полі. Цим хотів він впливати на поліпшення селянського господарства в українській степовій смузі, спорідненій своїми умовами господарювання з такимиж на Буковині і ще більше Бесарабщині.

Згодом Евген помітив, що його власна господарка, провадженна в більшім розмірі на великих просторах землі, через це саме і не впливала так, як він того раніш сподівався, на поліпшення дрібного селянського господарства на малих клаптиках.

Евген Харлампович не зневірився цим, але шукає й далі нових шляхів, якби всеж таки помогти господарям-селянам поліпшити своє життя і він починає зменшувати своє власне господарство та віддає селянам свою землю за сніп, на найвигідніших умовах, з умовою — обробляти землю так, як він сам обробляв, постачаючи для цього селянам і своє знаряддя і краще насіння і через якийсь час ці господарі і самі втяглися й почали смакувати поліпшене самостійне господарювання.

Помітивши це, Евген Харлампович через Земельний Банк старається поменшити селянське малоземелля й продає їм дуже вигідно для них значну частину своєї землі в Перешорах.

Теж саме він потім робив і з своїм другим, ним уже придбаним, маєткові на Полтавщині, Коноплівці, де він перепродав селянам дві третині придбаного маєтку, зберігши його від земельних спекулянтів, що селянським горем найменше журились і в Коноплівці він теж заснував Кредитове Т-во.

Та не в одних господарчих достатках чи заможности селянства вбачав Евген Харлампович багатство українського народу. Він всякими засобами старався пробудити ще й національну свідомість українську. А в ті часи нечуваної нагінки на українське слово навіть і в пісні, це було дуже тяжко і небезпечно робити.

Евген Харлампович дуже близько зжився й дуже зблизька пізнав український нарід. Він бачив його і з гарного й з гіршого боків. Всеж він завжди вірив, що український нарід стане вільним, дужим господарем у власній хаті тоді, як у нього зявляться почуття громадських і національно-державних інтересів, вищих за свої вужчі — особисті. Коли нарід український оздоровиться духовно й облагородниться душею. А до цього нарід дійде тільки через свою власну українську освіту.

Але Евген Харлампович в це не тільки собі вірить, а і сам робить все, що здужає, щоб той час приспішити. Для цього він починає як і завжди з маленького, щоб потім поволі дійти й до великого. У свойому селі школярам по скінченні школи він купує й роздає українські книжочки, які ще уціліли під пильним доглядом невблаганої московської цензури. А щоб Українці доросліпізнали свою минувшину, він віддає з посагу своєї умерлої доньки 1000 карбованців на видання історії України. А для цього тоді зпочатку треба було ще найти автора, що за це узявсьб. Тоді ще не було таких повних і гарних книжок з нашої української історії, як то маємо вже тепер. Доводилося вишукувати авторів, заохочувати їх до написання.

Коли траплялися хоч маленькі полекші для українського слова, то Евген Харлампович не жалував грошей на оплату праці українських письменників, аби тільки заохотити їх до писання в єдиному тоді великому журналі „Київська Старина". І цим багато перлин українських мистців рідного слова він зберіг в скарбниці українського народу.

Та вважаючи, що журнальна література в ті часи так же мало була приступна широким верствам українського людности, як і зразкове його господарювання в його великих маєтках для селян, Евген Харлампович уперто шукає шляхів, якби заговорити до українських мас безпосередньо — щоденно — про біжучі справи. І для цього з часів бувшої російської революції 1905. до 1906. років зачинав видавати українську щоденну газету „Раду" в Київі.

І хоч читачів, що передплачували її, було небагато, а разом з утисками, що прийшли з реакцією після здушення революції, і зовсім змаліло, то газета давала щорічно великі недобори. Ті недобори покривав Евген Харлампович з своєї кишені, не жалуючи за своїми видатками, а радіючи одній тільки нагоді, що хоч можна стало видавати газету і тим одзиватися ще до українського народу, бо раніше і це заборонялося.

Разом з цим він давав заробіток українським молодшим культурним трудженикам тих часів на українській ниві, зберігаючи їх на майбутнє для Українського Визволення й вишколюючи разом багатьох з них на прийдешніх творців української державности до року 1917.

Так ніс Евген Харлампович ці свої немалі витрати щороку аж до року 1914, коли з вибухом великої війни царський російський уряд заборонив видання „Ради" тому, що була українська газета. Але ще й до видання газети Евген Харлампович уважав, що лише систематична освіта на рідній мові для української молоді, від нижчої школи аж до високої, булаб вінцем всіх його посвят, і тільки вона й приведе до конечної мети. Такої освіти на Україні під Росією тоді не можна було добитися, випросити. Ця змога була на той час тільки в Галичині під Австрією. І Евген Харлампович жертвує десятки тисяч карбованців на будівлю Академічного Дому у Львові, де українські студенти із Великої України малиб дешеве помешкання.

Як бачимо з усього цього, ні одної ділянки українського народнього, громадського й культурного життя не забував і не обминав Евген Харлампович своєю щедрою допомогою. Він все життя робив так, як то навчав та наставляв його ще його дядько: „Помагай в життю тому, хто хоче стати на ноги, та не може, а не тому, хто може та не хоче, бо хто хоче встати, тому досить нагоду подати, а хто не хоче, того й обома руками не підведеш".

Так і робив Харлампович, коли це торкалося окремих людей. Але коли ходило про громадську чи загально-національну справу, то він не шкодував нічого, подавав завжди обиди руки, підпирав своїм добром. Це знали, бачили й найлучше оцінили заслуги й значіння Евгена Харламповича для України Москалі всякої масти і становища від уряду царського з його численними посіпаками аж до найпростіших з громадянства. Відчували вони, що це дійсно Евген Харлампович поволі, тихо, без галасу, але певно будує незалежність українського народу, веде його неминуче до своєї державности, до волі. І всі вони на Евгена Харламповича були люті і всі вони, по свойому, не залишали ні найменшої нагоди, щоб Евгенові Харламповичу шкодити, а здобуті наслідки його праці, а то і його самого знищити.

З оголошенням війни царський уряд пошукував за Евгеном Харламповичем, щоб його заарештувати. І він мусів переховуватися, проживаючи то в Фінляндії, то в Петрограді — негласно. І тільки за українського визволення переїхав він до дому. А опісля Денікінці зі скаженістю за ним шукали, червоні теж. І все з найгіршими для нього намірами.

Разом з українською армією Евген Харлампович вирушив на еміграцію.

Дбаючи про українську загальну справу, її добро й відродження, витрачуючи величезні кошти на це, він не дбав про себе. Не сказав грошей зі своїх достатків на чорний день за кордоном, як те робили заможні люди його становища маєткового. І тому так же бідував на еміграції, як і всі українські емігранти на хліб, виробляючи дитячі іграшки, ходив пасти по чужих панських лісах (за дозволом розуміється), на чужині збирати хмиз, щоб протопити в холодній хаті. А дружина працювала на фабриці звичайною робітницею. І в таких скрутних обставинах, під великим обовязку перед батьківщиною, він знаходив час ще й на те, щоб скласти свої високоцінні спогади про українську дійсність за час його життя.

Року 1925 він переїздить до Української Господарської Академії, стає головою термінологічної комісії при Академії й працює невтомно над любою його серцю ще з молодечих літ працею, — над українським словом, збогачуючи його так потрібними тепер українській науці своїми українськими науковими термінами. Вся ця тяжка, відповідальна й довгочасна праця для України, для її темного поневоленого народу, це систематичне занедбування себе, свого здоровля, зрештою емігрантське життя, повне злиднів і ненависти, погіршили його давну хоробу і Евгена Харламповича не стало. Його сильна стеснена вдача не витримала щось більше десятка операцій. Смерть одного сина на Україні при загадкових обставинах подорожи на північ, безпричинна знову нагінка на всю родину дома прискорили сумний кінець Великого Працьовника, Великого Українського Громадянина, Батька української громадськости, щедрого, але заражди без міри скромного доброчинця українського відродження.

Таких людей инші народи величають учителями своїми, батьками, будителями народу, шанують їх, ще за життя ставлять їм памятники, пишаються ними перед иншими народами, як своїми велитнями, на яких, як на стінах непорушних, закріплюється вже на віки нація.

Поневолений в цілому український нарід нині не в силі належно вшанувати память свого Великого Сина. Український нарід не може нині безпечно й з пошаною захистити у себе хочби тільки урну Евгена Харламповича. Мусить ще й по смерти перебувати поза Рідною Землею той, що для Рідного Краю не жалів ні себе ні своїх достатків.

Єдиною втіхою для нас всіх після цієї тяжкої втрати залишається віра, що Вільний Український Нарід возвеличить Евгена Харламповича, як вічний зразок для наслідування всіх сьогоднішніх українських поколінь. Від нас же йому буде Вічная Память!

Володимир Шевченко,
(Подебради).

„Час".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ТІ, ЩО ПРАВЛЯТЬ УКРАЇНОЮ.

„Я би дав пять карбованців, щоб посидіти там і побачити".

Прилюдні збори партосередку м. Брусилова призначено на четвер 11 липня, о 6 г. ввечері. У райцентрі та по всіх селах р-ну були вивішені відповідні обяви та відозви про чистку.

— „Сьогодні в нас „чистий" четвер" — казали селяни, читаючи обяви та відозви комісії.

Приміщення райсельбуду було повне. О 6-з пол. год. розпочали збори. Була доповідь голови перевіртрійки та секретаря осередку. Потім:

— **Кіщенко!**

— Є!

— Ну, починай!

Автобіографію свою Кіщенко перемішує з фейлетонами Остапа Вишні.

— Коли я був юнаком, то мав велику охоту бути ченцем. Але якось не вдалось. У Києві служив номерним, а потім вивчивсь на механіка. Працював на дизель-моторі в Криму, тепер працюю як механік у Брусилівському млині, разом голова робіткому. Народився 1885 року, до партії вступив 1927 року.

Заля поділилась на два табори — „обвинуватців" та „оборонців".

— Хто батько?

— Селянин.

— Чи не служив часом він у старій поліції в Радомишлі?

— Не знаю.

— Чи це не труддезертирство, коли ви з виробництва приїхали на село підчас розрухи?

— Я-ж і на селі працюю на виробництві.

— Підчас громадської війни, коли я сказав тобі: „беремо рушниці й ходім воювати" — ти відповів мені: „наше діло працювати, ваше воювать!" — заявляє один.

— Я не хотів іти грабувати, — каже Кіщенко.

— Чи правда, що ви вішались?

— Вішався, та не повісився. Це семейна справа, а той повіситься, хто про це думає, — брутально відповідає Кіщенко.

— За що тебе заарештовував ревком 1920 року?

— За те, що я не давав грабувати млина.

Секретар осередку характеризує Кіщенка так:

— У його голові щось тоє... Коли виступає про 8 березня, то каже щось з оповідань Гоголя...

— **Коваленко!**

— У відпустці.

— **Остапенко!**

— Є! І почав довго розповідати про автобіографію. Швець. Працював у Києві в інтендантстві. До 1926 року працював у колгоспі. 1927—зав різниці в Брусилові. 1928—член сільради с. Здвижки. Був за голову споживчого т-ва, тепер у колгоспі. Член партії з 1926 року.

— Ви памятаєте, як ви напились, вийняли з кешені в пивній печатку й стукали нею де попало? — запитує селянин Хомяк.

— Я печатки з собою ніколи не носив.

— Чи стріляли ви з ґвинтівки японського калібру в червоних партизанів?

— Ні.

— А чи памятаєте, коли ви, причепивши собі жовтоблакитний значок, казали 1918 року: Хлопці, тепер іде петлюрівський рух, треба підтримати його!

— Значок був. Дали мені його в школі. Але я розумів у ньому тоді, як свиня в перці. Це я вам авторитетно заявляю, — каже Остапенко, й гордо підвів голову.

— Чи памятаєте, як ви зібрали гроші на труну для забитих повстанців, труни не купили, а гроші пропили.

— Я грошей не збирав.

— Ви розтратили гроші в сільраді?

— Грошей я не розтратив. Тільки виявлено, що бракує 60 карб. Я добре памятаю, що ці гроші пішли на місток, але документів у мене не було, і я поклав свої гроші.

— А чи памятаєш, коли прийшли петлюрівці, то ти виніс назустріч їм буханець хліба й казав таку промову: „Панове, це наші батьки. Вони прийшли визволити нас від більшовицького ярма".

— Я цього не робив і не казав.

— Чи не був ти часом з Багатиренком (бандит) у бору?

— Ні в якій банді я не був.

— Чи всі ті, хто обвинувачує Остапенка, самовидці, чи може від кого чули? — запитує голова трійки.

Відгукнулись самовидці пиятства та розтрати, а решта мовчать. І знову вертаються до „обстріл".

— А як тепер у тебе з випивкою?

— Не пю.

— А чи памятаєш, коли Семен забив зайця (це було недавно), а ти їв його в їдальні, пив пиво й співав церковних пісень?

— Зайця їв, пиво пив, а пісень церковних не співав.

— Чи хрестив ти дитину, був ши кандидатом партії?

— Дитини не хрестив.

Після обвинуватців почали виступати „оборонці".

— Це особисті рахунки тих, кого звільнив Остапенко з посади.

— Там сидить „перевірком", а тут зібрався „добирком" і добирає на Остапенка ріжні матеріяли за те, що він твердо провадить клясову лінію.

З дальших лав кричить якась жінка:

— Я вже тут 12 років: даю собі голову відтяти, що Остапенко в банді не був. Тут Остапенка „криють" куркульські прихвостні. Він чесна людина, гарний партієць.

Аж ось виступає на захист Остапенка міліціонер:

— Хто обвинувачує тов. Остапенка? Гомельський — колишній позбавлений виборчих прав, Хомяк — колишній торговець...

З місць: „Правильно!!!"

— Остапенко добре працював на користь радвлади (гучні оплески).

— Остапенко був у банді Огородника, — крикнув хтось несміло. Клименко Данило встав і стверджує це.

Одна жінка — біднячка розказує перевіртрійці: вона бачила Гостомельського (який обвинувачував Остапенка) в теслярів біля зруба. Він туди раніше й не зазирав, а перед чисткою зайшов і підмовляв їх на щось. Там же був із ним і один позбавлений виборчих прав, він казав: „Я дав би пять карбованців за те, щоб посидіти там і побачити, тобто на чистці (вигуки: правильно, правильно. Гучні оплески).

Багато ще селян-бідняків виступало на захист т. Остапенка.

Далі перевіряють тов. **Негодніченка,** члена партії з 1926 р., зав. податкового відділу РВК. Розказує, що брав участь у повстанні проти Німців.

— Чи правда, що ти був церковним старостою?

— Ні, не був. Мене якось було занесено до списків релігійників, але я звелів, щоб негайно виписали.

— А як з випивкою?

— До вступу в партію пив, а тепер став утримуватись. Інколи й тепер випю чарочку, але так, щоб ніхто не бачив (регіт). Про правий ухил знаю, але розповісти не можу.

Примаченко, з с. Дубрівки, бідняк, тепер голова РайКНС.

Білоусів — це той, що стріляв у собаку, а попав у людей (на нього був уміщений фейлетон у „Пролетарській Правді"), член партії з 1924 року. Має революційні заслуги. У „гріхах" своїх признається, обіцяє виправитись.

Сміян Данило. Член партії з 1927 року, бідняк. Партнавантажень не виконує. До колективу йти не хоче, мотивуючи тим, що, мовляв, не перевиховав ще своєї дружини.

Перевіривши ще деяких товаришів, перевіртрійка оголосила перерву до завтра.

Уже на світ „благословлялось", а селяни ще обмінювалися враженнями коло сельбуду.

П. Готальський.

СЕКРЕТАР НАРСЛІДЧОГО — САМОГОНЩИК.

Комісії, яка буде працювати в Обухові в справі чистки радапарату, треба зацікавитись особою члена профспілки гр. Побігая Симона. Його кілька разів виганяли з роботи в сільраді за пиятство, виганяли й із Райвиконкому і нарсуду, де він був за діловода. Побігай, бувши діловодом адмінвідділу Обухівського РВК, одного дня покинув роботу і пішов в с. Красне, на храм, де пробув три дні. За це його вигнали з роботи.

Крім цього він узяв у гр-ки с. Обухова Підтілок Антоннии 8 карб. за те, що видасть їй посвідку.

Гроші взяв, а посвідки так і не дав. Дівчина подала на нього в суд (6. дільниці), але суд чомусь не розглядає цієї справи. Тепер, невідомо, як, але він знову вмостився діловодом до нарслідчого 7. дільниці, а разом із тим гонить самогон, який його жінка продає.

Давно вже пора цього пяножку й хабарника вимести з радянського апарату.

Колектвіст.

(„Пролетарська Правда", Київ)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Жертви на революційний фонд

Громадянин Василь Мацелюх переслав через Обеднання на революційний фонд 1 доляр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Жертва на інвалідів.

Комітет допомоги Рідному Краєви вислав через Обеднання 17 долярів на інвалідів.

Юлія Басан, касієр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Допомога на кооперативу.

Громадянин Кость Беднарчик та Василь Конкульовський переслали 26 долярів 50 центів через Обеднання, зібрані ними на кооперативу і Читальню Просвіти в Красичах, перемишльського пов. Гроші зложили як слідує: К. Беднарчик, В. Конкульовський, М. Феник по $2.50; М. Ткач, М. Беднарчик, І. Козар, С. Стецик по $1.00; П. Заячківський 50 ц.

Рівнож на руки підписаних зложили слідуючі громадяни на читальню „Просвіти" в Красичах: К. Беднарчик, В. Конкульовський і Михайло Феник по $2.50; О. Тарнопольський, П. Чайківський, П. Стецик, П. Бойко, Г. Букса, А. Лесняк по $1.00. Разом $26.50, котрі висилається на місце призначення через „Обеднанне" в Філадельфії.

Василь Беднарчик,
Василь Конкульовський.

СПРАВЛЕННЯ НЕТОЧНОСТИ.

Член У. Н. С. Микола Рева просить справити неточність у повідомленню про збірку на інвалідів, що видрукуване в „Свободі" з 1 серпня. Промову за збіркою виголосив не І. Костюк, а Микола Рева. І. Костюк лише переслав гроші до Обеднання. Збірці допоміг Григорій Валько, який разом з Ревою зібрав 21 дол. 10 цнт.

БАЙОН, Н. ДЖ.

Збірка по домах на інвалідів.

Збіркою занялися о. І. Захарко і Микола Путас.

Слідуючі офірували: о. Захарко $3; по $2: М. Петруняк, П. Задорецький і М. Максимяк; по 1 дол.: А. Рейтар, М. Шеґда, В. Бурбела, Ю. Мончак, В. Дзінковський, М. Коцінський, А. Басараб, О. Маслій, Г. Баглай, Г. Гамкало, П. Болонний, С. Хандога, О. Ядловський, П. Озимко, І. Стахів, В. Швайлик, Н. Мартинів, Ю. Бойко, І. Борак, П. Язвінський, С. Липовий, І. Матушевський, С. Якимець, В. Скесляк, В. Олександрів, О. Шкрамко, Г. Кривий, С. Кибало, Л. Скарбовський, Т. Задорецький, І. Кушнір, А. Бурбела, В. Павлукович, П. Борис, М. Мартиняк, І. Павлів, В. Бабяк, І. Романків, Т. Павлишин, М. Пахолок, Н. Хомин, Д. Лехник, Н. Зварич, М. Андрейчак, Н. Пласконь, П. Макогон, С. Жулкевський, І. Ваґан, І. Лабай, Й. Король, І. Лаба, П. Кудрик, Е. Щомак, Т. Колодій і М. Панас; по 50 центів: А. Антіш, Л. Ґавазин, О. Лотоцький, А. Польовий, Н. Путас, Н. Стахів, І. Матіяш, В. Могила, В. Савран, І. Солонинка, Н. Н. (Жид), Г. Притика, І. Довгань, Теодозія Кушнір, М. Біляк, В. Антіш, Стефанія Задорецька, Й. Ошуст, М. Росоловський, М. Кобилинський, С. Готра, І. Готра, П. Кушнір, Зофія Фалінська, Д. Павлишин, М. Бам, І. Литвин, Н. Мороз; А. Кук, М. Кравчук, К. Гриник, П. Бушко, Т. Польовий, Г. Антіш і Т. Бибель; І. Коваль 31 цнт.; С. Купранець 30 центів; по 25 цнт.; С. Фариник, М. Суровяк, Я. Лаврів, О. Маньків, С. Філяк, Анастазія Гриник, Гр. Вовчина, Д. Павлишин (мол.), І. Ліщина. Всього 84 дол. і 36 центів відослано через Обеднання до Рідного Краю для українських інвалідів.

о. Іван Захарко.

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Жертва українським вязням.

Українська греко-католицька громада переслала через Обеднання свою жертву на політичних вязнів 9 долярів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Raising the Family— Though Ike believed in Honesty, Pa's theory was more Effective! Fish—

TELL THE WIVES THE TRUTH, GIDEON — THEY WONT GIT HALF SO MAD IF WE OWN UP 3RD O' FIBBIN' OUT OF IT!
WELL, IF YOU BELIEVE THAT YOU GO IN AND TRY IT FIRST—
ISAAC PRINGLE IT'S 2 A.M. WHERE HAVE — YOU — BEEN?
WELL, TO TELL THE TRUTH SOPHIE, I WAS DOWN AT TH' LODGE
'S THAT SO! DON'T YOU DAST TELL ME THAT'S WHERE YOU'VE BEEN!
GIDEON HAWKINS, WHERE HAVE YOU BEEN?
THAT'S RIGHT — YELL AT ME WHEN I'VE BEEN DOWN SITTIN' UP WITH OLD JOE CARROLL WHO'S SICKER THAN A DOG IN BED—
AINT THAT TOO BAD — HOW'S HE FEELIN' NOW?
OH, FAIR TO MIDDLIN' I RECKON!